

Súd: Najvyšší súd
Spisová značka: 3Cdo/66/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1114213528
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 01. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Dušan Čimo
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:1114213528.1

Uznesenie

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu N. S. A., trvale bytom v N. R. C., Š. XX, zastúpeného JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom vo Svidníku, Sovietskych hrdinov 163/66, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti SR, so sídlom v Bratislave, Račianska 71, o zaplatenie 79.000 €, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 11C/43/2014, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 5. marca 2019 sp. zn. 14Co/284/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 18. novembra 2015 č. k. 11C/43/2014-352 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca na žalovanej domáhal náhrady nemajetkovej ujmy s úrokmi z omeškania z titulu nezákonného uznesenia o vznesení obvinenia voči žalobcovi, na základe ktorého prebiehalo neskôr zastavené trestné stíhanie (nezákonné rozhodnutie), ako aj z titulu prietahov v trestnom konaní (nesprávny postup). Žalovanej nepriznal náhradu trov konania.

2. Právne takéto svoje rozhodnutie odôvodnil (pokiaľ šlo o vec samu) ust. §§ 3, 18 a 27 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej tiež len „starý zodpovednostný zákon“); § 3 ods. 1 písm. d/ a ods. 2, § 9 ods. 1 a 4, § 17 ods. 1 a 2 a § 27 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „nový zodpovednostný zákon“) a čl. 5 ods. 4 a 5 ED (Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, uverejneného v prílohe oznámenia FMZV ČSFR č. 209/1992 Zb.). Vecne mal za to, že nároky uplatnené žalobou bolo potrebné posudzovať dielom podľa starého zodpovednostného zákona (vo vzťahu k uzneseniu o vznesení obvinenia a prietahov za účinnosti tohto zákona) a dielom podľa nového zodpovednostného zákona (čo do prietahov v konaní Okresného súdu Prešov sp. zn. 6T/138/2005 za účinnosti tohto zákona), pre vyvodenie zodpovednosti štátu však nevyhnutné bolo kumulatívne splnenie podmienok reprezentovaných nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci, vznikom majetkovej alebo nemajetkovej ujmy a príčinnou súvislosťou medzi rozhodnutím či postupom a vzniknutou ujmov.

3. V prípade uznesenia o vznesení obvinenia síce aj v zmysle záverov ustálenej judikatúry je rozhodujúcim meradlom (pravidlom) neskorší výsledok trestného konania, samo oslobodenie obvineného spod obžaloby ani iný spôsob skončenia trestného konania odchýlny od právoplatného odsudzujúceho rozsudku však samy osebe neznamenajú, že trestné stíhanie bolo od počiatku nezákonné. Aj v prejednávanej veci podľa súdu prvej inštancie šlo (i s poukazmi na výber z judikatúry) práve o prípad výnimky z pravidla, keď trestné stíhanie žalobcu bolo zastavené pre premlčanie, teda

z dôvodu objektívnej skutočnosti nezávislej na vôli žalobcu a mimo vykonávania dôkazov v trestnom konaní, ku ktorej došlo až počas súdneho konania a bez konštatovania, že skutok nebol trestným činom, tento sa nestal alebo že sa ho nedopustil žalobca. Táto podmienka tak nebola splnená na rozdiel od nesprávneho úradného postupu v podobe prietahov, ktorých existenciu ustálil Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej tiež len „ústavný súd“) nálezom z 19. júna 2013 č. k. I. ÚS 183/213-34. U vzniknutej nemajetkovej ujmy so zreteľom k tvrdeniam uvádzaným žalobcom a výsledkom dokazovania nešlo konštatovať jej závažnosť (potrebnú pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch), keď trestné stíhanie žalobcovi nespôsobilo žiadnu zásadnú ujmu v osobnom živote (manželka aj rodičia ho podporovali a verili, že je nevinný) ani v spoločenskej a politickej angažovanosti (tvrdenia o stránení sa žalobcu v kostole preukázanými neboli a žalobca bol zvolený najskôr za poslanca obecného zastupiteľstva a neskôr i za starostu obce N. R. C.) a navyše bolo sporným, či tvrdená ujma vznikla práve v súvislosti s trestným konaním, o ktoré tu ide (pre vedenie voči žalobcovi aj ďalších trestných konaní, v súvislosti s ktorými bol, a to až dva razy, vzatý do väzby). Ani prepustenie zo služobného pomeru policajta nemuselo byť bezpodmienečne odôvodnené konaním s intenzitou trestného činu, ale porušením služobnej prísahy a príslušný personálny rozkaz ministra vnútra nebol zrušený pre nezákonnosť, ale naopak žaloba žalobcu bola zamietnutá. Náhradu nemajetkovej ujmy za prietahy nebolo možné priznať podľa starého zodpovednostného zákona (ktorý tento inštitút nepoznal) ani podľa ED (ktorý viaže zaplatenie náhrady na nezákonné zatknutie, zadržanie či iné nezákonné pozbavenie osobnej slobody) a jej priznaniu v režime nového zodpovednostného zákona bránila dostatočnosť zadosťučinenia priznaného ústavným súdom, argumentoval napokon súd prvej inštancie.

4. Krajský súd v Bratislave (ďalej tiež len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 5. marca 2019 sp. zn. 14Co/284/2016 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 aj 2 Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z. z. v znení zákonov č. 87/2017 Z. z. a č. 350/2018 Z. z. a dnes už i viacerých ďalších neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „C. s. p.“) ako vecne správny potvrdil a i on žalovanej nepriznal náhradu trov konania (odvolacieho). Nad rámec konštatovaní o poskytnutí (napadnutým rozsudkom súdu prvej inštancie) jasných a zrozumiteľných odpovedí na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany a vysporiadaní sa v ňom aj s námietkami uvedenými v odvolaní (takže namiesto bolo aj stotožnenie sa s dôvodmi napadnutého rozsudku v celom rozsahu) uviedol, že podľa jeho názoru neboli dané uplatnené odvolacie dôvody vyvodenia z vykonaných dôkazov nesprávnych skutkových zistení ani nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. f/ a h/ C. s. p., resp. ich významové ekvivalenty v skoršom Občianskom súdnom poriadku - zákone č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení). Popri viac-menej teoretickom rozbere situácií, v ktorých možno ustáliť naplnenie týchto odvolacích dôvodov, doplnil (či presnejšie zdôraznil), že z pohľadu relevantnej judikatúry má síce zastavenie trestného stíhania rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť, ale len v prípade, ak sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným (poukaz na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky - ďalej tiež len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“ - sp. zn. 4 M Cdo 15/2009) a o taký prípad ani podľa neho nejde, ak došlo k zastaveniu trestného stíhania pre premlčanie. Aj priznanie náhrady za prietahy podľa starého zodpovednostného zákona v spojení s ED judikatúra (tu porovnaj poukaz na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 37/2012) viaže na okolnosti prípadu v súvislosti s rozhodovaním o väzbe a nie s celým trestným stíhaním, čo taktiež priznanie náhrady v tomto prípade (pre nedostatok väzby žalobcu) vylučovalo a z dôvodov priblížených už súdom prvej inštancie (najmä pre názor o dostatočnosti zadosťučinenia priznaného ústavným súdom a jednoznačne nepreukázanie príčinnej súvislosti práve medzi trestným stíhaním žalobcu v tejto veci a tvrdenou nemajetkovou ujmu, ako aj závažnosti vzniknutej ujmy) nešlo priznať ani náhradu za prietahy v režime nového zodpovednostného zákona.

5. Proti takémuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej tiež „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 421 ods. 1 písm. b/ aj § 420 písm. f/ C. s. p. V rámci dovolania sformuloval (poukazujúc na vybranú judikatúru ústavného súdu a Najvyššieho súdu Českej republiky) celkom 6 (slovom „šesť“) dosiaľ neriešených právnych otázok, na ktorých vyriešení podľa jeho názoru záviselo napádané rozhodnutie odvolacieho súdu a ktoré odvolací súd podľa neho vyriešil nesprávne, a to 1. „či premlčanie trestného stíhania v štádiu po vznesení obvinenia vylučuje náhradu nemajetkovej ujmy, ak obvinenie bolo vznesené počas účinnosti zák. č. 58/1969 Zb.“; 2. „či obvinenému môže vzniknúť nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ak mu bolo vznesené obvinenie počas účinnosti zák. č. 58/1969 Zb. a trestné stíhanie neskončilo jeho odsúdením“; 3. „či pojem škoda podľa zák. č. 58/1969 Zb. treba interpretovať tak, že vyjadruje nielen škodu majetkovú, ale aj nemajetkovú ujmu“; 4. „či u obvineného,

stíhaného súbežne vo viacerých trestných konaniach, je vylúčený vznik nemajetkovej ujmy za každé z takýchto trestných konaní, ktoré nebolo ukončené odsúdením, ak je nemajetková ujma uplatnená za každé trestné konanie samostatnou žalobou; 5. „či možno prijať názor, že s narastajúcim počtom trestných stíhaní, ktoré sa následne neskončia odsúdením, subjektívne prežívané útrapy poškodeného narastajú a je úlohou súdu tieto zhodnotiť a určiť mieru odškodnenia nemajetkovej ujmy, s ohľadom na individuálne okolnosti prípadu, poškodeným tvrdenú a preukázanú špecifickú ujmu, ktorá vznikla v príčinnej súvislosti s týmto konaním“ a 6. „či možno započítať primerané finančné zadost'učinenie podľa zák. č. 314/2018 Z. z. na nemajetkovú ujmu podľa zák. č. 58/1969 Zb. a podľa zák. č. 514/2003 Z. z.“. V neposkytnutí odpovedí odvolacieho súdu na tieto otázky videl tiež zaťaženie konania pred odvolacím súdom tzv. zmätočnosťou vadou podľa § 420 písm. f/ C. s. p. Navrhol, aby dovolací súd rozsudky oboch nižších súdov zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie súdu prvej inštancie.

6. Žalovaná dovolací návrh nepodala.

7. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C. s. p.) naň oprávnená osoba, t. j. strana, v ktorej neprospech boli vydané dovolaním napádané rozhodnutia oboch nižších súdov (§ 424 C. s. p.), a to za splnenia tiež podmienky zastúpenia dovolateľa a spísania jeho dovolania v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou C. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

8. Na úvod sa žiada uviesť, že najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa (dnes inštancie), sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane konania dovolacieho (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014 či 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim prekážku „res iudicata“, t. j. veci právoplatne rozsúdenej), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013 či 3 Cdo 208/2014).

10. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (tu porovnaj rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 172/03).

11. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C. s. p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach §§ 420 a 421 C. s. p.

12. Podľa § 420 C. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. Podľa § 431 C. s. p. dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (odsek 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (odsek 2).

14. Podľa § 421 ods. 1 C. s. p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

15. Podľa § 432 C. s. p. dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (odsek 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (odsek 2).

16. K posúdeniu dôvodnosti dovolania opieraného o úpravu z § 421 C. s. p. (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Právna úprava odvolacieho konania obsiahnutá v C. s. p. pritom podobne ako predchádzajúca právna úprava dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania (resp. toto s prihliadnutím na závery relevantnej judikatúry odvolacieho súdu platí minimálne o dovolaniach z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 421 ods. 1 písm. b/ a c/ C. s. p., akým je tiež - vychádzajúc z dominantnej časti argumentácie dovolateľa - aj dovolanie v tentoraz prejednáwanej veci).

17. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 C. s. p. potom nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1 Cdo 42/2017, 2 Cdo 20/2017, 3 Cdo 41/2017, 4 Cdo 131/2017, 7 Cdo 113/ 2017 a 8 Cdo 73/2017).

Súhrnne k obom dovolacím dôvodom (a dôvodom prípustnosti dovolania)

18. Dovolanie v prejednáwanej veci nemohlo byť súčasne na vecné prejednanie už len z dôvodu vnútornej nekonzistencie takéhoto podania. Ak totiž má platiť, že odvolací súd riešil, ale nesprávne dovolaním nastolené právne otázky a na takomto nesprávnom riešení založil aj svoje rozhodnutie v neprospech dovolateľa, musí byť vylúčeným súčasným záverom o tom, že v odôvodnení jeho rozsudku chýbajú odpovede na takéto otázky (čím samozrejme dovolací súd nemá na mysli nedostatok subjektívnej uspokojivosti argumentácie nekonvenujúcej dovolateľovi pre túto stranu sporu, ktorý je tu bez preháňania prakticky vždy, ale nedostatok objektívnej uspokojivosti argumentácie pre kohokoľvek) a naopak, ak v odôvodnení rozhodnutia absentujú odpovede na dovolaním kladené otázky, musí byť prakticky vylúčené naplnenie toho zákonného predpokladu prípustnosti dovolania, ktorým je riešenie (zo strany odvolacieho súdu) právnej otázky určitým spôsobom a závislosť rozhodnutia práve od takéhoto celkom konkrétneho vyriešenia (zodpovedania) otázky.

K časti dovolania opieranej o § 420 písm. f/ C. s. p.

19. Námieta neposkytnutia (odvolacím súdom) odpovedí na (dovolaním) kladené otázky je vo svojej podstate námietkou výskytu tej podoby tzv. zmätočnej vady podľa § 420 písm. f/ C. s. p., ktorou je nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia súdu a tým daná jeho nepreskúmateľnosť (arbitrárnosť).

20. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ C. s. p., sú a/ zásah (súdu) do práva (strany sporu) na spravodlivý proces; b/ nesprávny procesný postup súdu, reprezentujúci vyššie uvedený zásah, znemožňujúci strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia a c/ miera (intenzita) zásahu (porušenia, resp. nerešpektovania práva strany súdom), pri ktorej je už namieste hovoriť o porušení práva na spravodlivý proces.

21. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred

ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, či rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (tu porovnaj IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

22. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednaní veci (to, ako súd viedol spor), znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a măriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (tu porovnaj R 129/1999, opäť 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011 a 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno principiálne vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda zásadne rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

23. Podľa názoru dovolacieho súdu konanie pred odvolacím súdom v prejednávanej veci takouto vadou postihnuté nebolo. I keď nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok jeho riadneho odôvodnenia je (môže byť) takým nesprávnym procesným postupom, ktorý je spôsobilý znemožniť sporovej strane, aby uplatňovala svoje procesné práva v takej miere, že to má za následok porušenie práva na spravodlivý proces, tu o taký prípad nešlo. Dovoláním napádaný rozsudok totiž uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokovanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Treba mať pritom na zreteli, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. V posudzovanej veci možno z obsahu odôvodnení rozsudkov oboch nižších súdov v ich vzájomnej spojitosti vytriahnuť (extrahovať) odpovede na všetky dovoláním kladené otázky (s výnimkou tých len akademických, o čom ešte reč bude) a na takomto závere nič nemení to, že u niektorých z takýchto odpovedí nejde o odpovede explicitné. Dovolateľ preto nedôvodne argumentoval, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné; pričom za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv sporovej strany, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom.

K časti dovolania opieranej o § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.

24. Rozlišovanie medzi prípustnosťou a dôvodnosťou dovolania z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. spočíva v tom, že za prípustné bude možné považovať len také dovolanie, v ktorom príde k naplneniu hypotézy právnej normy vyjadrenej v uvodzovacej vete (návetí) a príslušnom písmene zákonného ustanovenia, teda že pôjde buď o potvrdzujúce alebo zmeňujúce rozhodnutie odvolacieho súdu závislé od vyriešenia tej právnej otázky, ktorá je uvádzaná v dovolaní a u ktorej platí, že v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte (tu rozumej k času podania dovolania) nebola vyriešená. Za dôvodné možno potom považovať len to prípustné dovolanie, pri ktorom dovolací súd dospeje k záveru, že odvolacím súdom zvolené riešenie pre jeho rozhodnutie významnej a aj dovoláním akcentovanej otázky nie je správne a za správne naopak treba považovať riešenie ponúkané dovolateľom (za situácie, v ktorej už spravidla prichádzajú do úvahy len dve riešenia predstavujúce významové protiklady). Len úspech dovolateľa pri prekonaní prvej obraznej brány zhora (prípustnosť) potom vedie k meritórnemu rozhodnutiu dovolacieho súdu o podstate problému (buď ku kasačnému uzneseniu, v ktorom sa dovolací súd vysloví v prospech riešenia presadzovaného dovolateľom, alebo k rozsudku či uzneseniu, vo výroku ktorého dôjde k zamietnutiu dovolania vtedy, ak je namieste stotožniť sa naopak s riešením ponúknutým odvolacím súdom) a to, či dovolateľ v tomto prípade uspeje, sa odvinie (okrem formulácie otázky a jej možných riešení vrátane toho preferovaného) od jeho schopnosti presvedčiť dovolací súd, že naozaj ide o otázku dosiaľ ním neriešenú.

25. Pri nazeraní na dovolanie v prejednávanej veci aj z tohto uhla pohľadu žalobca nemohol uspieť, pretože ním položenú otázku č. 1 (o možnosti úspešnej požiadavky na náhradu nemajetkovej ujmy v režime starého zodpovednostného zákona aj v prípade zastavenia trestného stíhania pre premlčanie po vznesení obvinenia) riešil (a vyriešil v neprospech riešenia presadzovaného dovolateľom) najvyšší súd napr. vo veci sp. zn. 4 M Cdo 15/2009 (tým, že proti sebe postavil - na jednej strane - tie spôsoby skončenia trestného stíhania, pri ktorých sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným, vedúci k vzneseniu obvinenia a - na strane druhej - tie spôsoby, u ktorých treba usúdiť na presný opak (pričom takéto rozčlenenie neposkytuje prakticky žiadny priestor pre interpretáciu, pri ktorej by aj zastavenie trestného stíhania pre premlčanie malo spadať do onej „privilegovanej“ skupiny, v ktorej sa ocitnú rozhodnutia postaviteľné na roveň zrušeniu uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť).

26. V prípade otázky č. 2 (o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v prípadoch druhovo totožných s tým žalobcovým) medzi priznania náhrady nemajetkovej ujmy najvyšší súd vytyčil v už odvolacím súdom zmieňovanom rozhodnutí vo veci sp. zn. 6 Cdo 37/2012 (v ktorom možnosť priznania náhrady v režime starého zodpovednostného zákona v spojení s ED obmedzil na prípady tzv. väzobného stíhania, o aký ale v tomto prípade nešlo a tým bolo treba považovať za zodpovedanú, avšak záporne i druhú z dovolaní nastolených otázok).

27. Vo vzťahu k otázke č. 3 (o možnosti „vtiahnutia“ do pojmu „škoda“ v režime zákona č. 58/1969 Zb. aj pojmu „nemajetkovej ujmy“) existuje celý rad rozhodnutí najvyššieho súdu pojednávajúcich o tom, že úprava starého zodpovednostného zákona dopadala len na nároky na náhradu škody a nároky na náhradu nemajetkovej ujmy šlo uplatniť výlučne podľa ED, resp. aj ustanovení O. z. o ochrane osobnosti (za všetky porovnaj napr. 4 Cdo 177/2005, 7 Cdo 194/2016 a 7 Cdo 188/2017).

28. Pri otázke č. 4 (o vylúčení, resp. nevylúčení možnosti požadovania náhrad nemajetkovej ujmy za viacero súbežne vedených a odsúdením neskončených trestných konaní, uplatnených samostatnými žalobami) práve dôvetok o uplatnení nárokov samostatnými žalobami v spojení s pomlčaním o nedostatku stíhania žalobcu ako väzobného spôsobilosti otázky a takto aj jej nespôsobilosť na požadovaný meritórny dovolací prieskum (keďže žiadna do úvahy prichádzajúca odpoveď by žalobcovi v prejednávanej veci, požadujúcemu náhradu za jedno konkrétne trestné stíhanie, uplatnenú samostatnou žalobou, nezávislou na iných jeho žalobách a neschopnému eliminovať prekážku postupu podľa starého zodpovednostného zákona a ED, reprezentovanú jeho iným než väzobným stíhaním, nemohla akokoľvek pomôcť).

29. Prakticky to isté platilo u otázky č. 5 (bližšie porovnaj jej reprodukciu v bode 5. tohto uznesenia dovolacieho súdu), u ktorej navyše spôsob jej sformulovania dovolaním vylučoval možnosť zovšeobecnenia, nakoľko tu pri obraznom „rozmenení na drobné“ šlo o otázku, aká má byť výška náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej rozhodnutím o vznesení obvinenia, ktorej zodpovedanie je vždy závislé od výsledku posúdenia individuálnych a jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, nezameniteľných s okolnosťami relevantnými v iných veciach.

30. Napokon u otázky č. 6 (tej o započítaní náhrady nemajetkovej ujmy za prietahy podľa zodpovednostných zákonov so zadosťučinením za prietahy, priznávaným ústavným súdom) bolo nutné žalobcovi vytknúť nepresnosť taktiež majúcu za následok len akademický charakter otázky, nakoľko odvolací súd a pred ním ani súd prvej inštancie nezaložili svoje rozhodnutia na závere o možnosti započítania zadosťučinenia priznaného ústavným súdom na náhradu nemajetkovej ujmy, ale na inom závere o tom, že úmerne individuálnym a jedinečným okolnostiam prípadu žalobcu z prejednávanej veci a za stavu „odškodňovania“ jedným i druhým porovnávaným inštitútom toho istého nesprávneho postupu orgánu verejnej moci možno už ústavným súdom prisúdené zadosťučinenie považovať za dostatočný prostriedok nápravy, činiaci neopodstatnenými ďalšie finančné požiadavky.

31. Najvyššiemu súdu, vedenému všetkými zhora priblíženými úvahami, tak za opísaného stavu vecí neostávalo iné, než dovolanie žalobcu ako celok podľa § 447 písm. c/ C. s. p. (ako neprípustné) odmietnuť.

32. Rozhodnutie o trovách dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.).

33. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.